

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Directie Inhoud**

aan De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO)

datum 24 maart 2026

Betreffende wetsvoorstel:

36800 X

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2026

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 24 maart 2026 aangenomen door de Tweede Kamer.

Voor: 50PLUS, GroenLinks-PvdA, D66, Volt, CDA, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower en PVV.

Tegen: DENK, SP, PvdD en FVD.

De stemmingen over de amendementen vonden plaats op 24 maart 2026.

Verworpen amendementen

Begrotingsstaat artikel 5 Koninklijke Marechaussee

21 (Dassen) over de middelen voor binnengrenscontroles beschikbaar te stellen voor brede taakuitvoering en structurele versterking van de Koninklijke Marechaussee

Het kabinet heeft voor de komende jaren aanzienlijke aanvullende middelen gereserveerd voor de intensivering van grensbewaking aan de Europese binnengrenzen van Nederland. Deze middelen lopen op van 45 miljoen euro in 2025 tot structureel 151 miljoen euro vanaf 2029.

Binnen artikel 5 van de begroting van Defensie worden middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de taken van de Koninklijke Marechaussee (KMar). Hoewel de aanvullende middelen die recent aan de KMar zijn toegekend niet specifiek zijn bedoeld voor binnengrenscontroles, worden deze controles in de praktijk wel uitgevoerd uit het reguliere budget van de KMar. Daarmee concurreren binnengrenscontroles met andere kerntaken van de Marechaussee.

Indiener is van mening dat binnengrenscontroles een disproportioneel beslag leggen op de capaciteit van de KMar, terwijl de effectiviteit ervan beperkt is en niet aantoonbaar

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 24 maart 2026

blad 2

bijdraagt aan het beperken van de asielinstroom of het vergroten van de veiligheid. Tegelijkertijd staat de KMar onder grote druk door personeelstekorten en een hoge werkdruk, waardoor andere essentiële taken onder spanning komen te staan. Indiener beoogt middels dit amendement in 2026 15 miljoen euro binnen het KMar-budget anders in te zetten ten behoeve van de structurele versterking van de KMar. Indiener beoogt dat de binnengrenscontroles worden stopgezet wanneer het EU-migratiepact in werking treedt.

Indiener is van mening dat deze middelen effectiever kunnen worden ingezet wanneer zij niet ook worden geormerkt voor de binnengrenscontroles, maar beschikbaar komen voor de brede taakuitvoering en structurele versterking van de KMar.

Uit het onderzoek van de Algemene Rekenkamer «focus op grenscontroles» komt naar voren dat de binnengrenscontroles geen geschikt instrument zijn om irreguliere migratie en grensoverschrijdende criminaliteit tegen te gaan. Indiener is van mening dat de aanzienlijke middelen die bestemd zijn voor de binnengrenscontroles beter ingezet kunnen worden om de KMar zelf te versterken. De KMar kampt al geruime tijd met een hoge werkdruk en aanzienlijke personeelstekorten. Begin mei 2025 was de onderbezetting ongeveer 1.050 fulltime medewerkers. Gezien deze personeelskrapte acht indiener het onwenselijk om de gereserveerde extra middelen te binden aan intensivering van binnengrenscontroles.

Deze structurele ondercapaciteit raakt de uitvoering van essentiële taken zoals grensbeheer op luchthavens, bewaken en beveiligen, ondersteuning aan politietaken en internationale inzet. Het verder intensiveren van binnengrenscontroles legt een aanvullende belasting op de organisatie, terwijl de KMar juist behoefte heeft aan versterking van basiscapaciteit, modernisering en flexibiliteit om haar wettelijke taken naar behoren te kunnen blijven uitvoeren. Daarnaast hebben een jaar lang binnengrenscontroles duidelijk gemaakt dat de maatschappelijke en economische kosten aanzienlijk zijn, terwijl de veiligheidswinst beperkt blijft.

Uit een jaar praktijkervaring blijkt dat de inzet van binnengrenscontroles leidt tot aanzienlijke economische schade terwijl de effectiviteit beperkt blijft. Bij grensovergangen lopen de wachttijden regelmatig op tot 30 minuten. Alleen de stilstand kost de logistieke sector naar schatting ongeveer € 1 miljoen per maand, aldus Transport en Logistiek Nederland (TLN), terwijl de werkelijke kosten door vertragingen, overtreding van rij- en rusttijden en extra filevorming vermoedelijk aanzienlijk hoger zijn. In dezelfde periode werden 123.000 personen gecontroleerd, waarvan minder dan 500 vreemdelingen werden geweerd. Slechts 80 personen vroegen aan de grens asiel aan, die conform wetgeving moesten worden doorgelaten. De Rekenkamer concludeerde eerder dat grenscontroles geen invloed hebben op de asielinstroom. De overlast voor grensregio's daarentegen is structureel. Sluipverkeer door dorpen, ondernemers die hun omzet zien dalen en hinder voor de circa 90.000 grenswerkers. Met ruim 800 grensovergangen en weinig extra personele inzet is de uitvoerbaarheid bovendien beperkt. Deze cijfers onderstrepen dat oormerking van middelen voor binnengrenscontroles geen doelmatige besteding is, terwijl versterking van de bredere capaciteit van de Koninklijke Marechaussee wel noodzakelijk en effectief is. Bovendien vormen de aangescherpte binnengrenscontroles een inbreuk op de Europese vrijheid van verkeer tussen de lidstaten.

datum 24 maart 2026

blad 3

Indiener beoogt een doelmatiger, toekomstgerichter en organisatieversterkend gebruik van de beschikbare middelen, dat bijdraagt aan de daadwerkelijke veiligheid van Nederland en Europa, zonder de economische schade en praktische beperkingen van aangescherpte binnengrenscontroles.

Verworpen. Voor: SP, Volt, PvdD, GroenLinks-PvdA en DENK.

Begrotingsstaat artikel 9 Algemeen

Begrotingsstaat artikel 12 Nog onverdeeld

14 (Heite en Ceder) over de extra benodigde middelen voor kennisveiligheid te bekostigen uit defensiebudgetten

Om risico's voor de nationale veiligheid te verminderen is het noodzakelijk dat universiteiten en andere kennisinstellingen maatregelen nemen om te voorkomen dat andere statelijke actoren toegang krijgen tot waardevolle of sensitieve kennis. Afgaande op het wetsvoorstel screening kennisveiligheid, zullen de kosten voor kennisinstellingen hiervoor structureel € 8,1 miljoen en eenmalig € 32 miljoen bedragen. Voor OCW zelf gaat het om jaarlijks € 15,3 miljoen aan structurele lasten en eenmalig € 7,9 miljoen. Deze laatst genoemde kosten zijn reeds binnen de huidige OCW-begroting meerjarig gedekt. De kosten voor kennisinstellingen van € 8,1 miljoen per jaar zijn nog niet gedekt en zullen daarmee mogelijk nog een beslag gaan leggen op bestaande kennisbudgetten binnen de OCW-begroting.

Aangezien deze maatregelen primair omwille van de nationale veiligheid moeten worden genomen, is het niet gepast deze lasten op de OCW-begroting te laten drukken. Het ligt eerder voor de hand deze voorziene uitgaven te financieren uit artikel 9 van de Defensiebegroting. Dit artikel voorziet in een artikelonderdeel «bijdragen aan (andere) begrotingshoofdstukken» van waaruit bijdragen aan instellingen kunnen worden gedaan, gericht op kennisopbouw, technologieontwikkeling en defensiegerichte innovatie. Hieronder vallen bijdragen aan onder meer TNO, NLR en MARIN. Deze bestemming sluit aan bij het doel van dit amendement.

Door de extra benodigde middelen voor kennisveiligheid te bekostigen uit de Defensiebudgetten voor kennisopbouw en innovatie-ontwikkeling, wordt invulling gegeven aan de oproep tot nauwere samenwerking tussen Defensie en kennisinstellingen, zoals eerder uitgesproken in de motie-Heite. Daarnaast sluit dit amendement aan bij de internationale afspraken die Nederland binnen de NAVO is aangegaan. In de Haagse Slotverklaring (2025) hebben de lidstaten afgesproken dat de gezamenlijke defensie- en veiligheidsuitgaven stapsgewijs zullen oplopen tot 5% van het bbp. Binnen deze afspraak is specifiek bepaald dat tot 1,5% van het bbp kan worden ingezet voor onder meer het beschermen van kritieke infrastructuur, het versterken van veerkracht, het verdedigen van netwerken en het stimuleren van innovatie. Maatregelen voor kennisveiligheid bij universiteiten en onderzoeksinstituten vallen rechtstreeks onder deze categorieën.

Door deze uitgaven onder te brengen bij de defensiebegroting, wordt niet alleen recht gedaan aan de internationale norm dat bescherming van kennis en innovatie een

datum 24 maart 2026

blad 4

veiligheidsvraagstuk is, maar wordt tevens voorkomen dat de onderwijsbegroting onevenredig wordt belast met taken die primair in de sfeer van nationale veiligheid liggen.

Ten slotte wijst dit amendement op een principiële paradox: door te investeren in kennisveiligheid erkennen we dat kennis waardevol is, maar door de financiering uit kennisontwikkeling te halen, ondermijnen we het fundament dat we zeggen te beschermen.

Dekking voor dit amendement wordt gevonden door inzet van een klein deel van de nog onverdeelde middelen die gereserveerd staan op artikel 12 van de Defensie-begroting. **Verworpen. Voor: Volt, FVD, 50PLUS, PvdD, GroenLinks-PvdA, ChristenUnie en DENK.**

Begrotingsstaat artikel 9 Algemeen

Begrotingsstaat artikel 12 Nog onverdeeld

31 → 71 (Van Baarle c.s.) over middelen voor de verdere totstandkoming van een nationaal monument ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de genocide in Srebrenica

Met dit amendement wordt € 500.000 vrijgemaakt voor de verdere totstandkoming van een nationaal monument ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de genocide in Srebrenica op het Churchillplein in Den Haag, tegenover het voormalige Joegoslaviëtribunaal. Hiermee kunnen de eerste stappen gezet worden voor een spoedige realisatie.

De Kamer heeft met de aangenomen motie Kuzu c.s. (Kamerstuk 26 122 nr. 58) & de motie Nordkamp c.s. (Kamerstuk 30 139, nr. 288) het kabinet verzocht zich actief in te zetten voor de realisatie van een nationale herdenkingsplek. Inmiddels is er een tijdelijke plaatsmarkering geplaatst. Indiener waardeert deze eerste stap, maar is van mening dat hiermee nog geen sprake is van een definitief en volwaardig nationaal monument. Verdere inzet en financiële ondersteuning zijn noodzakelijk om te komen tot een blijvende en waardige herdenkingsplek.

Indiener is van mening dat een definitief monument noodzakelijk is om blijvende erkenning te geven aan de meer dan 8000 slachtoffers. Nederland was als VN-lidstaat militair aanwezig in Srebrenica en draagt daardoor een morele en verantwoordelijkheid om deze tragedie zichtbaar en structureel te herdenken. Een nationaal monument op deze symbolische locatie draagt bij aan erkenning, herinnering en bewustwording voor huidige en toekomstige generaties. De nabestaanden van de slachtoffers in Nederland verdienen een permanente plek om te herdenken. De Bosnisch-Nederlandse gemeenschap verdient een plek om samen te komen om deze zwarte bladzijde uit onze gedeelde historie te herdenken.

Daarnaast draagt een monument bij aan blijvende bewustwording en educatie over de genocide in Srebrenica. Voorts kan het monument ook een plek zijn waar veteranen stil kunnen staan bij deze ingrijpende en pijnlijke gebeurtenis. De middelen kunnen worden aangewend voor het ontwerp en de realisatie van het definitieve monument. Hiertoe kan

datum 24 maart 2026

blad 5

een bijdrage gedaan worden aan de stichting die hierbij betrokken is. Het monument betreft een maatschappelijke en herdenkingsgerelateerde uitgave en wordt daarom ondergebracht bij artikel 9 (Algemeen) van de Defensiebegroting, waaronder herdenkingen en erkenning vallen.

De dekking wordt gevonden in artikel 12 (Nog onverdeeld). Dit betreft nog niet toebedeelde middelen. Het financiële gevolg van het bestemmen van deze middelen via dit amendement is, gelet op het beperkte bedrag, vrijwel nihil voor de begroting (0,1% van de middelen onder artikel 12 wordt hiervoor aangewend). Dit amendement geeft nadere en concrete uitvoering aan de eerder door de Kamer uitgesproken wens en zorgt ervoor dat een eerste stap wordt doorgezet naar een blijvende, tastbare en volwaardige nationale herdenking.

Verworpen. Voor: SP, Volt, BBB, 50PLUS, PvdD, GroenLinks-PvdA en DENK.

Ingetrokken amendement

Begrotingsstaat artikel 1 Inzet

8 (Kouwenhoven) over 77 miljoen euro vrij te maken ten behoeve van de civiele weerbaarheid

De indiener wenst 77 miljoen euro vrij te maken uit de niet-juridisch verplichte ruimte onder artikel 1 (Inzet) van het Defensiebudget, ten behoeve van de civiele weerbaarheid. Dit bedrag komt dan terecht op de begrotingen van het Gemeentefonds, EZ en VWS, waarvoor aparte amendementen worden ingediend. De indiener gaat ervan uit dat de ruim 3 miljard euro die extra aan Defensie wordt besteed, niet geheel uitgegeven kan worden in verband met personeelstekort en lange levertijden.

De indiener wil een deel van deze middelen benutten en investeren in civiele weerbaarheid. De dekking wordt gevonden in artikel 1 Inzet, waar minder dan 40% juridisch verplicht is. De indiener wil deze middelen structureel beschikbaar stellen.

Ingetrokken.